

Skriftleg uttale frå Fagforbundet Osterøy, ved Hovudtillitsvalt (HTV) Mette Valle vedrørande sak til ADMU, Formannskap og Heradsstyret vår 2022; Konkurransetsetjing av reinhaldstenesta i Osterøy kommune.

Fagforbundet Osterøy meiner at ein må gå imot å konkurranseutsetje reinhaldstenesta i kommunen då dette vil låse Osterøy kommune til fast utgifter i år framover, der det ikkje vil vera rom for fleksible ordningar utan at det fører med seg økonomiske tilleggskonstadar. Denne saka har òg skapt mykje frustrasjon og uro blant tilsette i reinhaldstenesta som gong på gong må kjempe for sin eksistens i Osterøy kommune. Me ser på reinhaldarane som motiverte for effektivisering og kostnadssparing framover og meiner kommunen er best tent med å ha tenesta i eigen regi.

Bakgrunn:

I etterkant av Heradsstyrevedtaket 8.desember som seier at kommunen går imot ei konkurranseutsetjing av reinhaldstenesta har aktør gjeve melding om at dei vil klage kommunen inn til KOFA. Bakgrunnen for å klage inn til KOFA er at det vert hevda at det ikkje er nok sakleg grunn til å avlysa anbodskonkurransen. Fagforbundet vart òg denne gongen involvert seint i prosessen då det allereie 15.desember vart forespegla at saka skulle opp igjen til behandling, då med sikte på Heradsstyremøte i februar. Fagforbundet hadde møte med Rådmann 27.01.22 der me spør om ein kan få utsatt vederlagsfristen frå aktør slik at me denne gongen kunne få ei god saksutgreiing, det blei gjort og ny frist vart 30.04.2022.

Prosess:

Me opplever også denne gongen at Fagforbundet blir seint involvert i prosessen. Me vart involvert 24.januar i noko som bar preg av eit informasjonsmøte, det var ingenting på førehand som tilsa at det var snakk om at konkurranseutsetjing av reinhaldstenesta skulle opp igjen til behandling. Etter personalsamlinga med reinhaldstenesta er det ingen ifrå administrasjonen som på eige initiativ har kontakta Fagforbundet, sjølv om me oppfatta i januar at dette måtte me samarbeide om, og at me var avhengig av kvarandre for å få ei god saksutgreiing.

Det har ikkje vore reelle drøftingar om at reinhaldstenesta skal opp igjen til politisk behandling, det har heller ikkje vore reelle drøftingar der HTV kan komma med sine råd, tankar og meiningar. Fagforbundet meiner at det har vore brot på Hovudavtalen §3.1c. Me ser oss forbigått av administrasjonen. Me meiner òg det er brot på Informasjonsplikta j.f Arbeidsmiljølova §8-1 fordi den pålegg arbeidsgjevar ei generell plikt til å informera om og drøfte spørsmål av betydning for arbeidstakarnes arbeidsforhald med dei tillitsvalgte.

Fagforbundet har etterspurt kva tal kommunen bruker i saksframstillinga, me har fått nokre av dei. I første omgang kom me heller ikkje til å få sjå saka før den blei sendt til politikarane, men etter samtale med Rådmannen skulle me få den oversendt når ho hadde fått den og me mottok saka måndag 14.mars. For at me skal ha eit godt samspel, driva kommunen vidare, synleggjera det gode

arbeidet kommunen gjer, men òg påpeika når ting blir gjort feil så er me avhengig av ein open dialog og opne kort.

Valrett:

Dersom politikanane vel å konkurranseutsetje reinhaldstenesta i Osterøy kommune, skal dette gjerast som ei verksemdoverdraging etter Arbeidsmiljøloven §16.

I rettspraksis er det i tillegg utvikla ein snever unntaksregel som omhandlar enkelte tilsette sin valrett. Dette gjeld i tilfelle der overdraginga fører til ikkje uvesentlege negative endringar i arbeidstakars situasjon. Fagforbundet meiner dette vil gjelde for tilsette som er 55+ samt dei utan sertifikat.

I reinhaldstenesta i Osterøy kommune er det totalt 20 tilsette + einingsleiar.

Det er 5 tilsette som er født i 1967 eller tidlegare som vil ha ein valrett med bakgrunn av tap i pensjon og AFP. I tillegg har me 6 tilsette som ikkje har sertifikat. I anbodet frå Alliance+ står det at dei meiner at det er for mange tilsette i forhold til areal og det vil oppstå ei overtalligheit som må arbeida andre stader enn i Osterøy kommune. Dei vil difor ha ein valrett utifrå vesentlege endringar og belastningar i arbeidsforhaldet hjå ny arbeidsgjevar. Det vil vera usikkert kvar dei skal arbeide og om dei kan nytte offentleg transport til dette.

Etter det me har funnet ut er det ingen verksemdar i omegnskommunar som nyttar Alliance+ og det vil difor mest truleg bli lang reiseveg for dei overtallige ifrå Osterøy kommune. Sidan 2004 har Alliance+ gjennomført 13 verksemdoverdragningar. Bømlo kommune, Os kommune, Meland kommune, Hydro Årdal, Hydro Høyanger, Hydro Karmøy og Hydro Sunndalsøra. Både Meland og Os (Alver og Bjørnafjorden) har trekt sine kontraktar ut og Alliance+ leverer ikkje tenester til dei lenger. Me meiner dette er ein kostnad som er viktig å ta med i reknestykket.

Kostnader og tal:

Det har vore gjort kartleggingssamtalar, og HTV har deltatt på nokre av dei. På personalmøtet til reinhaldarane 27.januar fekk dei utdelt eit kartleggingsskjema dei skulle fylla ut. Det har òg vore kartleggingssamtalar med dei over 55år og dei utan sertifikat med HR-leiar Øystein Aadland.

For dei 5 tilsette som er født i 1967 eller tidlegare vil det vera ein valrett med bakgrunn i tap av pensjon og AFP. Dette utgjer ein kostnad med lønn og sosiale utgifter på ca 1 730 000,- i tillegg kjem kostnader til pensjon og kostnader til forsikring.

I tillegg har me 6 tilsette som ikkje har sertifikat. Og med bakgrunn i at Alliance+ hevdar det er for mange tilsette i forhold til areal og det vil oppstå ein overtalligheit som må arbeide andre stader enn i Osterøy kommune. Difor vil dei ha ein valrett utifrå vesentlege endringar og belastningar i arbeidsforhaldet hjå ny arbeidsgjevar. Dette utgjer ein kostnad på ca 2 210 000,- i tillegg kjem kostnader til pensjon og forsikringar.

Tar ein kostnader for pensjonsutgifter i 2020, vil pensjonskostnadane for desse 11 utgjera rundt 867 000,-.

Det vil òg vera behov for at ein har reinhaldsleiar igjen i kommunen som kan ta ansvar for kontraktsoppfølging. Det vil bli ca 652 600,- i tillegg vil det kome utgifter til pensjon og forsikringar på ca 78 818,-.

Ved ei konkurranseutsetjing vil Osterøy kommune tilby Alliance+ verksemdoverdraging til

8 630 538,24,-, i tillegg må Osterøy kommune stå for ein reinhaldsleiar som tar seg av kontraktsoppfølging 731 418,- og ein har 11 reinhaldarar som kan ha ein valrett og difor stå igjen i kommunen som kommunen må finna anna arbeid til på ca 4 800 000,-. Og om det blir ei konkurranseutsetjing av reinhaldstenesta så står Fagforbundet klar til å etterprøva alle 11 tilsette som me meiner har ein valrett til å stå igjen i kommunen, noko som igjen kan føra til utgifter ved eventuelle rettssaker. Ved ei etterprøving av dei som har ein valrett vil kommunen bli ståande igjen med dei tilsette til rettssak er over, som kan ta ca 1år.

Om ein då legg saman dei faktiske utgiftene som me får ved ei konkurranseutsetjing, sett vekk ifrå eventuell rettssak mot Fagforbundet vil det då bli:

Framstilling med 11stk med valrett og 30% kontraktsoppfølgingsstilling:

	Alliance+	Osterøy kommune
Dagvask	6.757.097,00	
Hovudvask	1.117.391,24	
Andre tillegg	256.050,00	
Sum	8.630.538,24	
Forbruksmateriell	250.000,00	
Kontraktsoppfølging 30% stilling	250.000	
Valrett 11stk	4.800.000	
Sum:	13.680.538,2	13.160.000,00
		+ 520 538

Framstilling med 11stk med valrett og 100% kontraktsoppfølgingsstilling:

	Alliance+	Osterøy kommune
Dagvask	6.757.097,00	
Hovudvask	1.117.391,24	
Andre tillegg	256.050,00	
Sum	8.630.538,24	
Forbruksmateriell	250.000,00	
Kontraktsoppfølging 100% stilling	731 418,00	
Valrett 11stk	4.800.000	
Sum:	14.161.956,2	13.160.000,00
		+ 1.001.956,2

Framstilling 5 stk med valrett og 100% kontraktsoppfølgingsstilling:

	Alliance+	Osterøy kommune
Dagvask	6.757.097,00	
Hovudvask	1.117.391,24	
Andre tillegg	256.050,00	
Sum	8.630.538,24	
Forbruksmateriell	250.000,00	
Kontrakstoppfølgning 100% stilling	731 418,00	
Valrett 5stk	2.124.090,0	
Sum:	11.486.046,2	13.160.000,00
		- 1.673.953,8

Fleksibilitet eller tilleggskostnader?

I pandemiåret 2020 blei det slik me kan sjå utifrå rekneskap brukt ein del meir på reinhald. Dette er kostnader kommunen måtte ha betalt ekstra for dersom ein ikkje hadde hatt reinhald i eigen regi. Då slike kostnader ikkje er med som eit grunnlag for anbod. Ved å ta tal for avtalefesta tillegg for vikarar og overtidsbruk for 2020 blei kostnadene på 166 420,- for 2020, mens det i 2019 var kostnader på 8 364,-.

I budsjettet for reinhald i 2021 låg det inne 12 993 232,-. Dei vart pålagt innsparing på 1.120 000,-. I tillegg til dette har reinhald kutta 672 631,-. Dette er synlege bevis på at reinhaldstenesta i kommunal regi er motiverte for effektiviseringstiltak og kostnadskutt.

Me legg bak oss ei tid med forsterka reinhald og me har verkeleg sett kor viktig reinhaldarane re for organisasjonen vår. Osterøy kommune var faktisk tidleg ute å definere reinhaldarane som samfunnskritiske på lik linje med tilsette i helse under pandemien. Det er dei same tilsette som no får arbeids – og pensjonsvilkåra sine rasert ved at vilkåra vert sett ut på anbod.

Under pandemien, og no i etterdønningane viste dei ein enorm fleksibilitet som er vanskeleg å setje ein sum på, og me såg kor viktig det var med våre eigne reinhaldarar. Då skulen og barnehagar stengte ned grunna COVID-19 ville private reinhaldarar vorte permitterte, våre starta den årlege ned-vasken. Då skular og barnehagar opna opp att vart det drøfta fram ei løysing med at reinhaldarane kunne få gjere reint på ettermiddag, blant færre vaksne og born, og dei andre tilsette fekk kome til reine lokalar neste dag. Dette hadde ikkje vore mogeleg om dei ikkje var våre eigne.

Fleire plassar var det våre eigne reinhaldarar som gav dei andre tilsette i kommunen opplæring i forsterka reinhald, kva hadde det kosta om ein privat aktør måtte gjere det?

Dei tilsette på reinhald har vorte referert til som “vaktmeistaranes tredje auge”, men dette kan me strekkje mykje lenger. Ein uttale frå ein tilsett ved ein skule hevdar at reinhaldarar har vore til hjelp

når elevar er utafor og treng ein trygg vaksen, både i situasjonar med andre tilsette og aleine. Det tredje auge er dei òg for dei tilsette ved Osterøytunet eller i barnehagane våre, der dei vert oppfatta som ein av dei trygge vaksne, eller den trygge i uniform.

Tilsette i barnehagane rosar reinhaldarane si innstilling til å snu seg rundt om ikkje avdelinga er klar for dagens reinhald og at reinhaldarane av og til må starte i ein annan ende enn først tenkt. På Osterøytunet kan ein oppleve at brukar ikkje er klar for romvask enno, og då er ikkje reinhaldarane vonde å be om å komme att om litt, så reingjer dei andre stadar i mellomtida. Tidsskjema til tilbydarane er stramme, særleg dei "billigaste". Kan ein oppleve at fleksibiliteten ein har med reinhald i eigen regi blir ein tilleggskostnad ved ein privat aktør?

Oppstår det situasjonar der ein ikkje er fornøgd med reingjeringa, om noko er gløymt eller ikkje gjort godt nok så kan ein enkelt ordne opp i det med dagens situasjon då reinhaldet er i eigen regi. Enten ved å ta kontakt med dei lokale reinhaldsteama eller å ringje til leiar for reinhald. Ved ein privat aktør er det ein møysommeleg prosess for å komme i kontakt med vedkommande som har ansvar for reingjering i Osterøy kommune. Ein kan risikera at det er fleire ledd ein må gå igjennom for å nå fram – noko som vil bety mykje ekstra arbeid, dokumentasjon, irritasjon og oppfølging frå brukarane.

Forbehold om politisk vedtak:

I anbudsdocumenta stod det at det var forbehold om politisk vedtak om konkurranseutsetjing av reinhaldstenesta. Det betyr at dei aktørane som leverte inn anbod er fullt klar over at det var eit forbehold og ein politisk risiko for om det blei vedtatt eller ikkje. Fagforbundet har personar som jobbar mykje med dette, samt at me har fått svar frå ein av våre advokatar. Dei er alle saman einige om at eit slikt forbehold står seg juridisk.

Ein av aktørane som har levert inn anbod prøver å påverke eit politisk vedtak med å berre kommentera enkeltdelar av anbudet, som kanskje kan føra til konsekvensar. Dei vel å ikkje kommentera forbeholdet om politisk vedtak som er lagt i anbudet og som er ein veldig viktig del av anbudet.

Det som er viktig å ha fokus på her er at det ikkje har blitt inngått nokon kontrakt, men at tenesta framleis er i eiga regi med bakgrunn i eit politisk fatta vedtak.

Dersom kommunen hadde levert inn eit anbod på lik linje som andre firma og ein hadde valt å inngå kontrakt på det grunnlaget, kan Fagforbundet vera eining i at det kanskje hadde vore grunnlag for eit søksmål.

Det er gjort ei juridisk vurdering i kommunen der dei hevdar at dersom dei har gått vidare med saka og inngått kontrakt den dette føre til eit erstatningskrav.

Fagforbundet stussar over at det er enkelte i administrasjonen som jobbar vidare med saka når det er vedtatt at reinhald ikkje skal konkurranseutsetjast.

Klage:

Det er ikkje kome inn noko formell klage, verken til kommunen sjølve eller til KOFA. Og ved ei eventuell klage så vil den erstatninga ein risikerer å betala bli erstatning for arbeidet med å delta i konkurransen, altså å utarbeida tilbod, delta på møter, evt advokatutgifter til alle deltakarar.

Utifrå dei tilbakemeldingar som Fagforbundet har fått er det lite sannsynleg at ein klage vil få medhald med bakgrunn i atterhald som er lagt i anbudet.

«100.3.8 Eksemplar på forhold som ikkje gir saklig grunn til avlysing

*Forhald som normalt ikkje vil gje sakleg grunn til å avlysa, er blant annet dersom oppdragsgjevar gjennomfører ein konkurranse kun for å teste marknaden og det viser seg at oppdragsgjevar kan gjennomføra oppdraget betre og billigare i eigenregi. Korleis ei anskaffing skal foretas i eigenregi, skal vurderast før en konkurranse iverksettas, slik NOU 1997: 21 s. 139. **Eventuelt må det tydeleg angis i konkurransegrunnlaget at dette vil kunne bli resultatet av konkurransen.»***

Så det at ein kommunen har tatt atterhald om politisk godkjenning mht. om kommuner kjøper eksternt eller vel eigenregi etter gjennomført konkurranse, kan tale for at det førelegger sakleg grunn til avlysing.

Oppmoding:

Ein del tenester i kommunen skal leverast kvar einaste dag. Det gjeld helsetenester, skule, barnehage, drift og vedlikehald av bygg og eigedommar. Reinhold er ein viktig del av desse tenestene. Det skal gjerast kvar dag. Slike tenester bør kommunen produsere sjølv. Både for tryggleik, kvalitet og fleksibilitet. Å ha ei reinholdsteneste i eigen regi betyr at me sjølv kan styre våre eigne rammer. Ved ei konkurranseutsetjing vil aktør ha eigne rammer for kva ein gjer og ikkje gjer, kva som ligg i anbudet og kva som blir tilleggstenester me som kommune må betala ekstra for. Gevinsten for å konkurranseutsetje reinholdstenesta er ikkje høg uansett korleis ein snur og vender på det. Fagforbundet vil etterprøva dei tilsette som me hevdar har valrett og det må synleggjerast i reknestykket at det kan komma fleire utgifter ved ei konkurranseutsetjing.

Det skal kvar einaste dag leverast reinholdstenester i Osterøy kommune, la oss styra det sjølve og driva det i eigen regi med kvalitet, arbeidsforhald og arbeidsmiljø som er kommunen verdig.